

Vad har hänt?

Äter en glad regeringsbildare!

PER ALBIN HANSSON har fått kongens uppdrag att bilda den nya regeringen. Vi ha åter — se bilden — anledning konstatera en kommande regeringschefes glada gång till sitt värv. De större borgerliga partierna underhandlingar om en ev. borgerlig samlingsministär ledde inte till något resultat, sedan hr Olsson i Kullenbergstorp, det nu så maktigtvordna bondeförbundets ledare, avböjt initiativet till en sådan.

DE KASTLOSAS RÖSTRÄTT I Indien är den stora principfrågan, som förmått Gandhi till hans beslut att fasta till döds. Den engelska regeringens förslag till valregler för provins- och centralparlamenten i Indien och därmed lösningen av de nationella minoriteternas rösträttsfråga har lagts fram i juni och augusti i år och framkallat starkt motstånd från olika riktningar av olika motiv.

Gandhi kräver för de kastlösa rösträtt på samma villkor som övriga medborgare. Han avböjer särslagstiftning för parias, som för alltid skall hålla dem kvar i en klass för sig. Detta motstånd har på sina håll folkats om som Gandhis vilje motsätta sig de kastlösas representation över huvud. Nej, men Gandhis vill inte ha någon lösdriklarvåg. På den punkten är han beredd att offra livet.

JAPAN HAR ÄNNU EN GANG förbi gått N. F. genom sitt erkännande av den oberoende mandchuriska staten Manchukuo, innan den av N. F. utsänd Lyttonkommissionen ens humnit framlägga sin rapport över de japansk-kinesiska konflikterna. Kina protesterar mot Japans metod att tränga vidare in i Mandchuriet via den nya staten. Den starka ökning i banditdåd och oroligheter som inträffat bevisar också tillförlitligt, skriver Manchester Guardian, att Manchukuo ställiga auktoritet är skenbar.

Svenska folkets ord till samhället.

En gammal konstkrönika.
Av Klara Johanson.

En kärnpunkt i den stora striden.
Kvinnorna i Amsterdam.
Av Elisabeth Adler-Gottow.

Moderligheten måste förvärvas.
Intervju med Renée Björling.

OBS! Sista numret för kvartalet! Förnya kvartalssubskriptionen. Kr. 1.50 till årets slut. Inskänd avgiften på postgiro 1344.

Hagar Olsson:

"Vi är oavhängiga, universella!"

Jag kan ännu tydligt minnas, hur glad jag blev, då jag för fyra år sedan fick tag i Artur Lundkvists debutsamling Glöd; bland alla de i mer än en bemärkelse tunna dikthäftena med nya namn på pärmen, som Bonniers förlag så outtröttligt utsänt är efter år, framträdde plötsligt en diktsamling, som bar friskhetens och ungdomlighetens omiskänliga prägel. Ett ursprungligt konstnärstemperament hade uppenbart sig, därom rådde intet tvivel, och en evig vilja stod redo att bryta utan från litterära dekadensens slökade lägerplatser och kalla till samling under nya fanor:

Kom
ni alla vildfåglar
som har havets svalv och
dernas eviga oro
i ert blod —

Den insats Artur Lundkvist vid detta laget gjort på den radikala modernismens front i Sverige har fallt motsvarat de förväntningar man efter hans första framträdande ansåg sig kunna ställa på honom. Hans intellektuella utrustning har visat sig så mångsidig, att han kunnat göra sig gällande även som aktiv gruppledare och förpostfaktare i tidskrifter (hur nödvändig är inte en sådan verksamhet i genombrottsstider!); hans diktböcker visar att han — trots dessa världsliga bestyr — inte tagit skada till sin poetiska själ.

Om i de mellanliggande samlingarna en viss benägenhet för stoffliknads- och artistisk konstruktion ingett en del förhågor, måste dessa helt förflyktigas vid beaktningen med den i dagarna utkomna samlingen Vit man. Underbart ren, djup och fyglig klingar här den poetiska tonen! De alltför direkta litterära påverkningar-na har smulnit i den egna upplevelsens glöd, och endast efterlämnat en skärpt syn och ett klarare universellt medvetande. Ur det omgivande nutidslivet stiger visionerna fram, skarpa och säkra i konturen, men hemlighetsfullt omgjutna av saningslivets ljus. Och själva diktarpersonligheten träder en nära som en broder; man har en omedelbar känning av den värme och friskhet som utstrålar från den, och man delar med skalden den tragiska fröjd som uppfyller honom och stålsätter honom vid jagets brottning med livet:

Länge har jag strävat
mot ett slags ställiv,
rostfritt,
spånstift!
Länge har jag försökt
dika ut tårarnas källa
och dyrka skrättets
blanka klenod.

Jag skall inte förlora mig i enskildheter; finheten och ömheten i skaldens sått

När Artur Lundkvist steg fram, tänkte jag: Stå på dig, pojke! Vet, var du hör hemma, men gå in sökareväg! Och hans nya dikter svarade mig i dag:

Ingen äger gräset och mulden
ingen äger mig —
vi har givits åt oss själva,
vi är oavhängiga, universella!

Veckovakten

att handskas med motiven, den konstnärliga mögnaden i vissa fulländat avvägda små dikter (»Ssyskonros», »Relief»), den andliga frigjortheten och den hemlighetsfulla jag-tonen — allt detta skall den goda läsaren finna utan påträngande fingervisning. Däremot torde det vara på sin plats att framhåva dikternas ideologiska betydelse, vilken så gärna förbises, då det gäller »opsis».

Gammal bygd — och en ny tid.
Nytt och gammalt som möts och samman-gjutes.

En öppnare, blåsigare värld,
full av begär, hets och förbränning.
Nya livsplan — ej samma sorger
som förr och ej samma glädje!

Så slutar Artur Lundkvist sin skildring av den nya tidens intåg i de gamla bygder. Därmed har han också angivit sin egen och den unga diktargenerationens situation. Ställd mellan nytt och gammalt, mellan tes och antites i dagens spänningsfyllda verklighet, känner den som sin uppgift att söka »den stora syntesen», sammangjutningen.

Man ser hur Artur Lundkvist i dikt efter dikt brottas med detta problem. Han bär i sitt inre suset av de gamla bygdernas »svemodsgaran», men långtär till »ställtiv», han ser industrialismens fördöelse, men anar »ett folk med en ny gemensamhet», han ser hur främmande och vilsekommen den gamla romantiska månen är i skogen av fabrikkörstenar, men

en gång när vi nått den stora syntesen och industrialismens sorglösår är förbi skall vi kalla på dig, o måne!
Fabriksvislorna skall kalla dig tillbaka
med höga rop
till ett land i vägröna kläder!

Sådana vägar går man inte ostraffat. Man är radikal och står följkärligen i opposition mot den härsåkande klassens bildningsideal. Ens temperament, livsyn och framtidstro drar en till det bildningsliv som flammat upp kring arbetarklassens barrikader. Men även på det hållet betraktas man mer eller mindre som en »utböljning»; man är icke aktiv kampdiktare, ty man är konstnär, syntetiker.

Sådan är lite varstans den friskaste och mest levande radikala intelligensens situation nutidlids. Sådan är den också i Sverige. Det klarade för mig en dag, då jag i Klara Folkets häs förde en tvemkamp mellan Artur Lundkvist (jämte skaldeböder och den kommunistiska intelligensen med Tur Nerman i spetsen. De modernistiska poeterna fick sig skäppan full, så ni tro! Men med vilken argumentering? De mest utslätna medelborgerliga frasererna! Tur Nerman förödmä »modernismen» med Bertel Gripenbergs tunga!

När Artur Lundkvist steg fram, tänkte jag: Stå på dig, pojke! Vet, var du hör hemma, men gå in sökareväg! Och hans nya dikter svarade mig i dag:
Ingen äger gräset och mulden
ingen äger mig —
vi har givits åt oss själva,
vi är oavhängiga, universella!

A, andas djupt in jordens, gräsets friskhet, andas in mänsklighet, broderlighet!

Efter riksdagsvalet.

Högerns vinst vid 1928 års andra kammarval har i år lämnats tillbaka med ränta. Socialdemokraterna ha åter fått 104 mandat i andra kammaren, rekordsiffran från 1924. Med högerns förlust på 15 mandat har den nu 58 medan bondeförbundet gått fram med en ökning på 9, från 27 till 36. Bondeförbundet har i och med detta blivit det tredje partiet i storlek medan de frisinnade gått tillbaka från 28 till 20.

Liberalerna behålla sina 4 mandat, men med betydligt minskat röstantal. Kilbornarna som förlorat 2, ha nu 6 och sillenarna ha fått sina första 2.

Det nya i denna valresultat bestods av nationalsocialister och center, som för första gången blandade sig i kampanjen, men utan större framgång. D. v. s. utan att få något mandat. I Stockholm hade de båda partierna nästan exakt lika många röster, nämligen 1,930 resp. 1,907, men uppträdde f. ö. endast i vissa valkretsar. I flera mellansvenska län, Västerbotten och Norrbotten funnos t. ex. inga nazis.

Däremot voro de talrik företrädarna i Göteborg: med icke mindre än 6,040 röster eller nära hälften av röstetalet för hela landet, 15,162.

De frisinnades tillbakagång har bl. a. medfört att deras enda Stockholmsmandat gått förlorat. Hr Gärde kom alltså inte att efterträda hr Ekman på Stockholmsbänken. Men omönbleringarna på

denna och andra bänkar bli i varje fall så stora att den nya riksdagens sammanträdande säkerligen ter sig helt intressant. Från socialdemokraterna t. ex. äro hrr Frans Severin, Sigvard Cruse, fru Ruth Gustafsson och hr Carl Lindberg nya Stockholmsnamn, för hörn hr Össbah och Arne mark.

Valdeltagandet var något mera talrikt än 1928. Omkring 30 % har suttit hemma. Valpropagandan pågick också in i det sista. Högerns stora spelodsa till bil, som älddes politiskt spelade valser och annan ljuv musik, uppträdde i Stockholm varvats med socialdemokraternas och kommunisternas högtalarbilar och cykelpatruller, som sletso söndagsriden i stycken med sina megafonbudskap. Vid vallokaler var det köer och en sådan omväxling av listutdelare, att bara den var värd att beskåda. Nationalsocialisternas små pojkar sågo helt stillsamma och bleka ut i sina uniformer, men bland de övriga kunde man knappast dra upp några bestämda typgränser.

Nu återstår frågan hur den nya situationen skall utnyttjas för regeringsbildning. Statsminister Hamrin inlämnade redan på måndag sin och de sinas avskedsansökan och efter ihärliga konferenser med partiledarna och kamrarnas talmin gav kongressen regeringsuppdraget åt hr P. A. Hansson.

Den värld vi lever i.

Valabhai Patel, före presidenten i Allindiska Nationalkongressen.

Indien är upphovet till ett nytt krig.

Den gamle sköne Valabhai Patel, Allindiska Nationalkongressens president under många år, gjorde på Amsterdamskongressen med all kraft gällande, att det är Indien, som är den imperialistiska krigsfarans medelpunkt.

Jag inser visst, sade han, att de väldiga förändringar, som utgått från Sovjetryssland, otvivelaktigt utgör en orsak till ett nytt världskrig. Kommunismen som den mäktigaste protesten emot imperialismen är redan nu anledning till en mängd beväpnade konflikttillstånd i Tyskland, i Sydamerika, Kina och — In-

den. Men de gamla imperialistiska makternas pirat- och rövarpolitik utgör det yttersta krigshotet. Utmyttjandet av kolonierna, kontroverserna mellan de utsugande imperialistiska staterna är huvudsaken till de krigiska förvecklingarna. Sett ur denna synpunkt blir Indien inte endast den strategiska basen för förberedelserna till ett nytt krig, utan också själva upphovet till detta krig. Jag är fullkomligt övertygad om att ingen fred i världen kan uppnås förrän Indien och de andra underkuvade folken befriats. Allt tal om avrustning och Aldrig Mera Krig är meningslöst, så länge miljoner lever under detta fruktansvärda förtryck.

Mr Patels närmaste förslag var att genom organisera upplysning åstadkomma åtminstone så mycket, att Europa fick reda på vad som händer i Indien, det land där ett krig faktiskt redan är i gång. Men efter honom stod den ene efter den andre av kongressdeltagarna upp och vittnade om hur förtrycket fungerar i hela världen, inom och utom Europa lika fullt. Ty vad är skillnaden om engelsmännen skjuter ned de ohörsamma i Indien eller om myndigheterna i Förenta staterna med vapenmakt avfärdar veteranernas tag eller den engelska polisen möter de arbetslösa hungertyg med piskstyg?

(Forts. å sid. 4.)

Läckt och hälsosamt
är smörgåsbudet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik efterapningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
*Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.*

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: *Eva Andén.*
Norrlångsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker.
Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Eva von Heideman

Mottagning enligt överenskommelse.
Östermalmsorg 5, 3 tr. Tel. 736 54.

Tandläkare

**EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER**

Stockholms stiftets och moderata
tandkliniker för alla samhällsklasser.

Östermalms:
Kungsholmsväg 16. Tel. 728 50, 728 70

Kungsholmen:
Hantverkargatan 37. Tel. K. 37, K. 37 B
(Bastuvägen v. Kungsholms Läroverk)

Mottg. 8.30-9, 1.30-2, 6-7.
Tandvård behandlas hela dagen 8-7.
Lördagar stängda 4 (sommarmån. 2).

Kostnadsfri rådgivning.
Endast exam. tandläkare.

Liliesjöes

**Parfumeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM**

Butiker:
Fridhemsgratan 16 — Tel. Kh. 50 82
Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.
50 85.
Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.

Aderbräckstrumpor — Hållförlägg
— Magfjällar — Bräckband — Sa-
nitets- och Förbandsartiklar — Katis-
log gratis.

**Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM**

LINNÉGATAN 19
Mottagar inackord. Även för längre tid.
Tryggt och egen. välräk.
Tel. 778 24.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 • • • 73 37
GGOTATAN 52 • • • 333 09

**Advokaten, Jur. Kand.
Majken Billjer**

Regementsg. 8 (vid Morescobrn).
Tel. 18 59 och 18 54.
MÄLMO

Familjerättsliga ärenden. Boutredningar, arvs- och testamentsärenden samt övriga juridiska uppdrag. Skriftliga förfrågningar besvaras omgående.

Den 24 Sept. 1932.

**Svenska
folkets ord
till samhället.**

Högern har förlorat femton mandat och de frisinnade åtta. Socialdemokraterna ha vunnit fjorton mandat och bondeförbundet nio. Silfénkommunisterna ha tagit två platser från kilboskommunisterna. Det är de torra siffrorna från andra-kammarvalet 1932. Men vad är innebörden och följden. In vilken mån ett val är uttrycket för folkviljan, kan vara svårt att säga, men klart är, att en så stor framgång, som socialdemokraterna nu vunnit och ett så stort nederlag, som högern och de frisinnade lidit, visa en tydlig opinionsvridning till förmån för arbetarpartiet. Man kan inte se detta som en seger för socialismen — den är delvis avskrivning av socialdemokraternas, delvis omedvetet antagen och tillämpad av de borgerliga — utan det är en seger för arbetarpartiet. Och de borgerliga ha hjälpt dem. Om valet ägt rum i januari, hade utgången sannolikt blivit en annan. Då hade depressionens skugga kommit många av de villrådiga och för sina ägodelar bekymrade att som en säkerhetsåtgärd rösta med de borgerliga. Från januari till september har sedan det bestående samhället avslöjat sig. Affären Kreuger kan inte enbart avfärdas med en hr Ivar Kreugers snille, galenskap och bedrägeri. Affären Ekman var inte endast en enskild mans otur att vid ett avgörande tillfälle beklåda statsministerposten. Orsakerna ligga djupare. Det knakar i fogarna på det gamla samhällssystemet. Det kan synas, som om det förverkat sin rätt.

Konservatism är konservatism och kommer alltid att finnas i många former. Men att liberalismens arvtagare skulle bringa en sådan förnedring över liberalismen är bittert och förödmjukande. Troheten mot målet har sviktat. Den rena klass-egoismen i bondeförbundets skepnad var det enda, som kunde samla ökat röstetal på borgerligt håll. Dock har frihandeln segrat. Förgäves var den frisinnade regeringens omsorg om moderniseringen. Och dess omsorg över huvud taget än hit, än dit.

Socialdemokraterna ha vunnit!

Klockarebolagets

Begravningsbyrå
Skepparegatan 39, 734 35, N. 60 98.
Sä Paulg. 15, Sö. 30 87.
Filtalor: Agneg. 40. Kh. 335 28.

Eldbegängelsen

är den bästa formen för förvandlingen av de avlidnas stoft. Upplysningar om eldbegängelsen lämnas av Svenska Eldbegängelseföreningens (S. E. F.) Stockholmsavdelnings byrå, Sveavägen 25, 2-tr. (hiss), Tel. N. 22 80. Vardagar kl. 10-4, lördagar 10-2. Medlemsavgiften är: för i begravningskassa inskrivna 5 kr., för andra 10 kr. Årsavgift förekommer icke. Föreningen utger egen tidskrift "Ignis". Sändes franco kr. 2,- pr helår. Medlemskap i Sv. Eldbegängelseföreningens kassa består av efterlevande från kostnader och bevärr med den dödes begravning. Låga premier.

**Från Boston
till Scottsboro.**

I höst är det fem år sedan Zacco och Vanzetti avrättades. Trots protester i rättsvans namn från hela världen fullföljdes domen över de båda amerikanskerna — på högst tvivelaktigt bevisning, vilken också senare visade sig vara falsk. Sedan dess har det inte varit någon brist på liknande övergrepp från den amerikanska rättsvans sida. Mooney och Billings sitter sedan 16 år i fängelse, falskeligen anklagade för bombkastning. Senast i år har guvernören nekat att trots frikännandets resultat av förnyade undersökningar ta upp saken på nytt.

Dom som för närvarande samlat världens uppmärksamhet på sig är dödsdomen över de sju negerpojarna från Alabama, den s. k. Scottsborsaken. Åtta negerpojkar i åldern mellan 20 och 14 år, vilka färdats som fripassagerare på ett godståg till Memphis för att söka arbete,

blev beskyllda för att på fäget ha förbrutit sig mot två vita prostituerade flickor. Flickorna förnekade detta trots övertalningsförsök. Pojkarna avpressades så småningom en beklämelse genom tortyr och dömdes, alla utom den yngste, till döden.

Som man vet är den amerikanska opinionen fruktansvärt känslig när det gäller svarta mäns uppträdande mot vita kvinnor. En lös avgivelse kan vara nog för att överlämna en neger åt grymma straff. Enligt uppgifter av Nationalföreningen för tillvaratagande av de färgade intressen ha under de 30 åren mellan 1894 och 1924 840 negrer lynchats av sådan anledning. Endast under år 1927 lynchades sammanlagt 19 negrer i Förenta Staterna.

Hanna Paulsson.

Hon är borta, Hanna Paulsson. Hon hörde till de för samhällsfrågor vakna och politiskt intresserade kvinnorna. Hon hörde till dem som vågade ha en åsikt och stå och kämpa för den. Hon var en av de säkra, som man kunde räkna med, när hon givit sitt ord och sitt intresse för en sak. Vi tacka henne för hennes kvinnogärning. Den var en samhällsgärning. Det är gott för dem som få gå. Det är gott för dem som lå lämna ett tomrum efter sig.

Elisabeth Tamm.

Hanna Paulsson, som gick bort den 14 sept. 1932, var född 1883. Hon var sedan 1909 anställd vid Halmdads folkskolor. Sedan några år var hon ordförande i Halmdadskretsen av dåvarande Frisinnade Kvinnors Riksförbund, numera Svenska Kvinnors Västerförbund.

Må det lyckas dem att bära ansvaret under de svåra förhållanden, som nu råda, och må de kunna och våga fylla sin gärning efter den erfarenhet de vunnit under gångna år. Må där skapas ett arbetarparti, som skall kunna samla oss alla, som arbeta, samla oss kring en ärlig politik och en ärlig strävan för vad rätt och rättvist är och skapa en utveckling som, när den en gång enligt livets lag skall gå över i en annan, gör detta med heder.

**NORRKPINGSKRETSEN
AV FOGELSTADFORBUNDET**

håller årsmöte i Hemgården
lörd. d. 24 sept. 1932, kl. 1/2, 7, e. m.

Föredrag av rektor *Honorine Hermelin* om *Fogelstadgruppernas uppgift och mening.*

BRÖDBODEN

(Inneh. V. Sedlund.)
Lilla Nygatan 12 • Stockholm
Tel. Norr 28 25
Alltid förstklassiga Brödtillverkningar av alla slag.

Bergslagsboden

Gör Edra inköp av matvaror i
Västmannagatan 6
Tel. 89 22
Dagligen färiska charkuterivaror samt god hemlagad mat. Bröd och mjölk.

JULIUS ENGSTRÖMS

FRUKT- & KONFEKTAFFÄR
Adolf Fredriks Kyrkogata 11
(mitt emot Riksforskringsanstalten)
Tel. 162 20.
Goda varor till billiga priser. In- och utländska frukter. Rikshållt lager. Varor hemändas.

Dr. A. Goldschmidt uppger samtidigt i sin lilla skrift *Åtta människor i döds-cellen*, som givits ut av tyska kommittén för Scottsborsofrens räddning, att statistiken från Detroit t. ex. visar fyra gånger så många sexuella förbrytelser från vita mäns sida som från negrer. Alla moderna kulturströmningar är levande bland den negerbefolkning på tolv miljoner som lever i U. S. A. Den har frambragt statsmän, universitetslärare, läkare, diktare i mängd. Men trots detta, fortsätter Goldschmidt, är för de självalda medborgarna i Staterna hela negeröretsen liktydig med en enda anarki. Det är bara två miljoner *Saccos* och *Vanzettis!* Ada Wright, modern till två av de dömda negerpojarna, reser nu Europa runt för att tala på möten och församlingar om sina söners och deras rabrodörs olycksöde och uppfordra till kamp för deras befrielse. Efter sitt besök i Sverige i augusti fortsatte fru Wright till Belgien, Holland, Berlin, Tjeckoslovakien. Av en händelse fick jag sällskap med henne och hennes impressario, svensk-amerikanen Louis Engdahl, i en kvinnlig värdshuset. Hon är den mest rörande kvinna vars barnalende tacksamt strålar mot var och en som bryr sig om henne och talar till henne. De hade brev från de fängslade pojkarna med sig, välskrivna, artiga brev, där man tackar för all hjälp och alla vänliga brev, talar om att det står ganska bra till, men att man längtar ut, hälsar till fru Wright och den europeiska ungdomen.

Aktionen för Scottsborsopojarnas frigivning har också stått igång med kraft genom Internationella arbetarhjälpen, Röda hjälpen, Ligan för negrerans rätt, genom kommittéer i flera europeiska länder, namnunderskrifter från kända kulturpersonligheter, stora protestmöten och demonstrationer. Att en sådan kampanj inväntade är maktlös bevisas bl. a. av verkställandet av dödsdomen bitills uppkjörts från april till juni och direktör ytterligare uppskjutits. Anna en gång har hela världen gjort de oskyldigt dömda sak till sin. Man hoppas att den spontana reaktionen mot oriltvisan denna gång måtte få påtaglig framgång.

Vegetarisk eller animalisk diet.

I Viktoriasalen föreläste förra veckan professor *Israel Holmgren* om »Vegetarisk eller animalisk diet».

Han betonade i början av sin föreläsning att med arbetarrörelsens väldiga frammarsch under de sista decennierna följt en på de flesta områden högt levnadsstandard för stora massor av vårt folk. Resultatet härav har också visat sig i att medellivslängden ökat med 20 år. Men med den höjda levnadsstandarden följde de stora massorna de högre samhällsklassernas exempel, som icke alltid varit av god. Den ökade köttkonsumtionen beror till stor del på att köttförbrukningen just inom arbetarklassen stigit oerhörd sedan de fått råd att köpa kött. Arbetarklassen torde vara den samhällsklass som för närvarande förbrukar den största köttmängden i sin före.

En ensidig kött diet är alltid skadlig, den vegetabiliska nyttig, med undantag när det gäller någon ensaka speciell sjukdom. Det finns icke ringaste stöd för att man behöver något kött alls, även om man arbetar aldrig så hårt. I många fall där man förut ordinerade kött diet, som vid t. ex. vissa körtelsjukdomar kan man nu i stället ge patienten hormon-extrakt, och dessa kunna inom kort framställas på syntetisk väg, helt och hållet utan anlitande av animaliska ämnen.

Sjuktiden, sade professor Holmgren, är den diet, som den friska skulle åta för att behålla hälsan. Med den faller det sig också svårt att förbinda ett överdrigt levnadsstills, missbruk av sprit och tobak. Den omväxling, som efterlyses av dem som bli ordinerade vegetabilisk kost, är mycket lätt att åstadkomma, bara man kan komma från den gamla upplattningen att kött, kalvullar, kottetter och stek är omväxling.

En omväxling av tänkesättet och vanor håller dock på att inträffa, intellektuellt och ideellt betona människor samlet de som varit i tillfälle resa utrikes, liksom de som varit i tillfälle resa utrikes, liksom de som varit i tillfälle resa utrikes, liksom de som varit i tillfälle resa utrikes.

När vi mer och mer komma från det överdrådiga levnadsstillet, frångå bruket av sprit och tobak, komma de människor som styra världen att ha mindre obalanserade nervsystem till nytta för de internationella fridssträvandena och människoskicket humanisering och förläning.

Dr. Saxen, som framförde Vegetariska föreningens tack till professor Holmgrens överlämnade därpå ordet till fru *Regner-Andersson* från Köpenhamn, »den främsta skandinaviska experten», som talade om skolbarnens diet och demonstrerade de apptitrerande rätter varav det dukade bordet dignade. Vad som i synnerhet tilldrog sig husmødernas gillande och intressen var en nykonstruerad kastrull med asbestbotten utan man kokar potatis och grönsaker utan vatten, endast med tillsatt av litet Kronolja i botten. Kastrullen kunde även avdelas för fyra olika grönsaker, att kokas på en gång. A-B. Kocker håller på med tillverkningen och den funktionalistiska kastrullen torde inom någon vecka finnas i den allmänna handeln.

E. S.

**LUMA —
långtidslampan till
hushållens tjänst**

Nu är tid att tänka på hemets ljus. Icke minst viktigt är det, att belysningen i köket — hemmets arbetsplats — är ordentligt ordnad. LUMA är en lampa som inte bara lysor bra — den lysor också länge. Priset per en 25 watts lampa sänks sedan den 3 september till 80 ore.

kooperativa

SINGER

LILLA ELEKTRISKA
är en behändig hjälpreda för varje praktiskt kvinnan. På den syn hon allt — från underkläder och vardagsklänningar — till promenad- och aftonklänningar.

Den värld vi lever i.

(Forts. fr. sid. 1.)

Tusentals politiska fångar i Japan.

Den är också en annan gammal revolutionär, professor Sen Katayama från Japan. Han var på sin tid socialdemokrat och deltog i den stora internationella kongressen i Amsterdam för 28 år sedan, sammankallad mitt under brinnande krig mellan Japan och Ryssland.

— Det var den mest gripande upplevelse av internationell proletarisk solidaritet, säger Katayama. Rosa Luxemburg talade till franska och Clara Zetkin till tyska och hela kongressen reste sig i hän-

Huvudrepresentanten för Jugoslavien är en juris doktor och för detta parlamentsledamot från Kroatien, som numera lever i Berlin utan att kunna återvända till sitt land. Han är nämligen den nationalrevolutionära rörelsens ledare.

Sedan militäraktaturen infördes i Jugoslavien är alla politiska partier upplösta, säger han, men det har trots detta inte lyckats regeringen att få till stånd ett regeringsväntligt majoritetsparti, ty inte ens en fascistisk rörelse kan vila bara på bajonetter. Förtrycket är emellertid

Med den begränsade uppgift, som filmen på detta sätt fått, när den emellertid högt nog. Den utmärkte skådespelaren Conrad Veidt har åt sin Rasputin förlänat den fascinerande manlighet, som charlatanerna trots allt måste ha haft i verkligheten. Man glömmer inte snart bilden av den svarte mannen i stora stölar klampande fram över slottets skianne parkettgolv. Filmen verkar i någon mån rehabilitering av Rasputin, ett intryck, som förstärkes av hans tragiska slut, som dock i filmen framställs mindre tragiskt än vad det var i verkligheten.

Sen Katayama i samtal med den holländske parlamentsledamoten Wijnkoop.

förelse för denna världsomfattande demonstration mot kriget. Men sedan dess har mycket hänt, den japanska socialdemokratien har alltmåra försvagats och alltmera övergått till monarkistiska och imperialistiska handlingar. Japan har överfallit Kina och det var bara en tidsfråga när detta krig skulle utvidgas också till Ryssland. Alla förberedelser var klara i Östern — men i Västern var man ännu inte färdig och faran avvärdades för denna gång.

Tusentals revolutionärer sitter emellertid för närvarande i fängelse i Japan, berättar Katayama, flera hundra konstnärer, skådespelare och författare, som protesterat mot det rådande systemet. Men de revolutionära tidningarna letar sig fram i stora upplagor inte minst till ungdomen.

Katayama har under många år levat i Amerika, organiserat den västerosocialistiska flygelns arbete och biträdd vid utgivandet av tidningar i rörelsen. Han är trots sin höga ålder — över 70 år — livlig och intresserad och ger på ett ytterst fliskskärt sätt alla upplysningar man önskar.

Fotografering förbjuden!

Det gäller livet!

Flera av deltagarna har kommit till kongressen med fara för livet, t. ex. den italienske matrosen som i sin vita uniform uppväcker stormande jubel och som med några korta ord uttalar sin och sina kamraters protest mot fascism och förtryck, innan han hastigt försvinner igen. Alla fotografier som tagits av honom måste förstöras. Det gäller hans liv! Likaså för den jugoslaviske officer, som med otrolig mod fört över gränsen. Han hade nyligen deltagit i ett myteri i sitt hemland, och måste fly. Meningen hade varit att dessa båda representanter för två fientliga länders krigsmakt skulle sammanträffa och omfamnat varandra på tribunen, kongressdeltagarna till ett oförgämligt minne. Men nervositeten för deras öde gjorde att jugoslaven fick tala tio minuter för tidigt och när italiensen kom upp hade han redan försvunnit.

fruktansvärt i alla avseenden, socialt, politiskt och ekonomiskt. Fullständigt begränsningsstillstånd råder, man visiteras varannan kilometer på tåg och landsvägar, och avföras legitimt. Fångelserna är överfulla av politiska fångar och polisövergrepp av grövsta slag mycket vanliga. Tryckfriheten är avskaffad. Industriarbetarna har i genomsnitt en krona om dagen, lantarbetarna ungefär trettio öre. Läget har också blivit så katastrofalt, att inte ens Frankrike, som skall vara vår bundsförvant längre vill ge oss kredit.

Den svarta soldaten i U. S. A.

Man kan ju inte hålla på att räkna upp i oändlighet dessa oförrätter mot enskilda och klasser och partier.

Men när slutligen mr Joseph M. Gardner, en neger av intellektuell typ, som deltagit i världskriget på Amerikas sida och sedan varit med om veteranernas tåg till Washington för att utverka soldatpensjonerna — började beskriva vida lidanden dessa veteraner genomgått hemma i sitt eget land och under fredstid, tänkte man, att den gamle Patel hade rätt i sin protest mot de vita härskarmakterna. Han gjorde bara det felet att särskilt utpekade Indien som våldets hemvist.

— Slutet på Washingtonsmarschen blev ju att myndigheterna tände eld på vårt läger, sade mr Gardner med låg och mild röst, vi blev också beskjutna, men vid det tillfället var jag inte längre kvar i läget. Flera av veteranerna hade sina familjer med sig. När läget brann hände det också att några små barn, som låg i barackerna blev innebrända. Myndigheterna hade tydligen blivit vettskrämda av demonstrationen men de trodde att de skulle kunna bli av med oss om de grep till vapen. Det var inte så lätt som de trodde. Veteranerna finns kvar, trots allt —

Sådan ser den ut, den värld vi lever i. Hunger och kamp, grymhet, nöd och bestryck varthelt man ser. Men ändå vägar vi tro på den mänskliga solidariteten.

C. H.

Filmkrönika.

Först bland de filmer, som de sista veckorna visats i Stockholm, är att nämna *Rasputins kärleksäventyr*, tysk ljudfilm. Den har också gått tre hela veckor på Sture.

Inflyttandet från den ryska filmen är påtagligt, framför allt i regi och fotografi men även i den ironiska skildringen av tsar Nikolaus. Den stora skillnaden är andra sidan är, att folket här inte ställes i någon som helst motsäpning till hovkamariitan. Skildringen är psykologisk, inte sociologisk. Rasputin blir rätt och slätt en rustik don Juan, och de sociala verkningsarna av hans ödesdigra makt över envaldsförfärdiga är spåröst förbi. Detta är karaktäristiskt för all västerländsk filmkonst.

Med den begränsade uppgift, som filmen på detta sätt fått, när den emellertid högt nog. Den utmärkte skådespelaren Conrad Veidt har åt sin Rasputin förlänat den fascinerande manlighet, som charlatanerna trots allt måste ha haft i verkligheten. Man glömmer inte snart bilden av den svarte mannen i stora stölar klampande fram över slottets skianne parkettgolv. Filmen verkar i någon mån rehabilitering av Rasputin, ett intryck, som förstärkes av hans tragiska slut, som dock i filmen framställs mindre tragiskt än vad det var i verkligheten.

Kärlekspensionatet på Skandia och *Aventyret* på Röda Kvarn är två tyska filmer av lättare slag. En fars och ett lustspel för att använda den traditionella estetiskens indelning av dramats former. Men trots deras karaktär av bagateller märks lejonklon redan i första scenen. De tyska filmerna ha en elegans, som Nordens fransmän i Råsunda inte kunna åstadkomma.

Roligt och bäst av de två är *Aventyret*. Denna film kan ur synpunkt sammanfattas med den amerikanska *Hans älskarinna*, som hade premiär på Röda Kvarn. I båda kommer till synes en friare uppfattning av kärleken än de vanliga. Den amerikanska puritanismens grepp över filmen håller tydligen på att lossna. Äktenskapet upphör att okritiskt vördas som gudomlig institution. Utan tvekan är denna ansats till modern saktlighets ett glädjande tecken.

För övrigt är *Hans älskarinna* inte så märklig. Joan Crawford är ingen dålig skådespelerska men är här en alltför trogen Greta Garbo-kopia. Och inte ser en presidentkandidat ut som den sympatiskt rödkindade pappas-gosse-aktige Clark Gable, inte.

Hemsk att skåda är däremot *Luftens titaner*, en annan amerikansk ljudfilm på Röda Kvarn. Den är inget konstverk men

ett konststycke. Örhört skicklig är fotograferingen av stridsaeroplanens djärva bravader bland molnen. Men det är ren, oförfälskad, omaskerad rustningspropaganda. Det amerikanska stridsflyget är up to date. Det finns ingen gräns för dess flygares skicklighet och dödsfört. Det är filmens öfverblommerade tendens. Och förberedelserna till den västerländska kulturens ödeläggelse populariseras genom att man lägger in ett moment av erotik i reklamen för desamma. Ho kan motstå denna symfoni av motorsur, manig oförvägenhet och kvinnlig ljuvhet med nyssnämnda Clark Gable i huvudrollen?

Sture har i anledning av den isländska veckan tagit upp en gammal svensk isländsfil, *Berg-Ejvind och hans hustru*. Man önskar, att den svenska filmen fortfarande hade samma hedervärdiga konstnärliga ambition. Ty denna är omisskännlig, trots att den romantiska historien nu förefaller i någon mån antediviansk. Filmer åldras fort. Till och med de bästa göra efter blot ett femton-tal år samma komiska intryck som gamla lokomotiv från förra århundradet. All den ansträngda mimiken, som var uttrycksförmåga för montagens genombrott, kommer oss att le, där vi i all ansträngdighets namn borde gråta.

Tekniskt sett i högsta grad modern är däremot den sista svenska filmen *Sten Skandias Sten på nya äventyr*, premiär på Skandia. Kameran snurrar med en virtuositet, som står i det skarpaste kontrast mot den beryktade juris studenternas skåpska svårlighet. Filmen är ett härbarmt skämt med vnsänigt innehåll, delvis något roligare än Svensk Filmindustri genomsnittliga farsproduktion. Elis Ellis, Karin Swanström, Edvard Persson, Charlie Amföf och Maritta Marke är utmärkta var och en i sin roll, hursdana rollerna nu är. Men den musicerande snubstuden av typen Adolf Jahr är en trist produkt av falsk ljudromantik, som inte blir bättre därför att vederbörande kört bil. Och mot lundaskildringen inlägger undertecknad som f. d. lundensare sin protest. A andra sidan må tacksamt annoteras, att det i svensk ljudfilm tydligen populärt vordna skånska idiomet här inte enbart är till för att ge uppsvenskarna tillfälle att dokumentera sin överlägsenhet i hämskrätt.

Nils Beyer.

— Vet Ni vad
ortopediska
skor är?

— Jo, det är skor som efter helt nya metoder framställts över specialläster, och särskilt med tanke på dels dem, som behöva ett bättre och stadigare stöd för sina fötter än vanliga skor kunna lämna, och dels dem, som redan använda hälftönsinlägg.

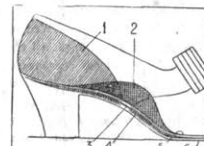
Det finns 4 typer.

A. Denna ortopediska sko är försedd med en hälftönsförlängning av rostfritt stål inbäddad i elastisk massa mellan inner- och ytersulan. Den kan i vissa fall kompletteras med löst fötsåd.

B. Har samma hälftönsförlängning som A, men dessutom extra förlängda bakklappor och innerulan formad uppåt efter hälftöns bägge sidor, som framgår av nedanstående bild.

C. En ortopedisk sko, där redan från första början plats beräknats för löst hälftönsinlägg.

D. Med extra förlängda bakklappor.

1. Extra förlängda bakklappor. 2. Den efter hälften på bägge sidor förlängda innerulan. 3. Mellan inner- och ytersula hälftönsförlängning av rostfritt stål inbäddad i 4. elastisk massa. 5. Innerula. 6. Ytersula.

Gemensamt för dessa skor

är förutom den höga kvalitén och det genomgående goda utförandet först och främst deras perfekta passform. De stödjande foten på ett skönt och behagligt sätt och kännas stadiga utan att därför vara hårda.

Vidare trampas de ej ned, utan behålla sin passform. Sist men därför ej minst viktigt — de se eleganta och nätt ut och det är stil på dem. På foten kan man ej skilja dem från vanliga skor.

För damer

finns pumps, sleif- och snörockor av boxkval och chevreau i moderna färger och med varierande halvhöga och höga klackar. För herrar finns det skor av svart och mörkbrun boxkval samt kängor av svart lackkval och chevreau. Samtliga ortopediska skor är av de välkända fabriken Lefsko och Nordsko.

Skulle inte våra ortopediska skor vara någonting för Er? Lagersons står mycket gärna till tjänst med att närmare visa Er dessa skor och prova dem på Er.

I röntgenapparaten kan Ni sedan själva kontrollera fotens löse och hur väl skorna sluta till överallt.

Se våra bästa överskåpiga specialutställningar av ortopediska skor i damavd. samt promenadkor med låga klackar i hallen.

Lagersons

Kungsgatan 4. Norrtullsgatan 17, strax intill Odenplan

Arne Holmström.

Stockholm 1932

Zetterlind & Theanders Boktryckeri A.-B.